

Prioritizing villages in terms of the impact of sports tourism on economic resilience (case study of rural areas in northern Khorasan Razavi)

Khadija Bozrajmehri

Associate Professor, Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

Amin Faal Jalali *

PhD student in Geography and Rural Planning, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

Extended Abstract Introduction

Economic development is a multidimensional process aimed at creating new opportunities and reducing economic problems at the community level. This process encompasses improving trade, increasing productivity, and reducing poverty and unemployment. Villages, as a vital part of human settlements, face numerous economic challenges, including decreasing population and rising unemployment rates. In Iran, since the land reforms, the proportion of the rural population has sharply declined, and the rural unemployment rate has reached approximately 9.8%, highlighting the growing economic issues in these areas. To address these challenges, this study focuses on enhancing economic resilience in rural communities by utilizing cultural and sports capacities. Bachokhe, as a traditional sport in Northern Khorasan, not only represents a part of local cultural identity but also serves as a potential for attracting tourists and generating significant employment. Organizing championship competitions in Bachokhe can contribute to strengthening the economic and social resilience of rural communities. This sport acts as a non-oil source of income, capable of creating jobs and boosting tourism, providing sustainable income for

* Corresponding Author: amin.faaljalali@mail.um.ac.ir

How to Cite: xxxxxxxx

villagers, especially during the agricultural off-seasons. This research aims to investigate the impact of organizing Bachokhe wrestling competitions on the economic resilience of rural areas in Northern Khorasan Razavi and its role in strengthening the local economy. The findings of this study can aid in designing effective strategies for the sustainable development of these regions.

Research Methodology

The present study is methodological in nature, classified as descriptive and analytical. In order to gather information, both field and library methods were used. Given the availability of standard tools for measuring the effects of sports tourism on economic resilience (as per the studies by Brigooglio, 2008) suitable for rural communities, relevant indicators related to villages and the impacts of sports tourism, as well as the aims of this research, were extracted. Subsequently, a questionnaire containing 23 questions divided into 5 components was designed based on a 5-point Likert scale to collect the necessary information from the rural areas. To assess the validity of the questionnaire, feedback was sought from 10 university professors, PhD students, and experts in sports tourism. After receiving and implementing their comments and suggestions, the questionnaire was finalized and approved. The statistical population consists of rural communities impacted by the effects of sports tourism. However, due to the large size of the statistical population and limitations in time and financial resources, the researcher had to carry out sampling from among them. In this study, a total of 11 villages were selected, where local and traditional wrestling events, specifically Bagheh wrestling, are held compared to other villages in the province.

Research Findings

In this study, based on the examination of the average indices, it was determined that sports tourism in the studied villages has had positive effects on the economy of the villages and has led to an increase in the resilience level of the villagers. The average of all components was above the average threshold of 3, with the highest average belonging to the component of the efficiency of microeconomic markets, which scored 4. From the respondents' perspective, the components of economic stability, social development, and environmental factors also showed high averages, indicating the positive impact of event-centered

sports tourism, particularly Bagheh wrestling, in creating economic stability, developing cultural and educational capacities, reducing deprivation, and improving venues for holding events and transportation infrastructure. Specifically, facilitating access to financial-capital resources, creating new job opportunities, and economic security were recognized as the most significant factors in increasing the economic resilience of villages through sports tourism. Overall, the findings of this research suggest that sports events play an important role in improving economic stability and increasing the resilience of rural areas by creating economic diversity, increasing the income of villagers, and reducing dependence on agricultural income sources. Investment in infrastructure, the environment, and the development of cultural and educational capacities through sports tourism can strengthen economic structures and facilitate sustainable growth in rural communities.

Additionally, this research examined and ranked the villages based on economic, social, and environmental criteria using the multi-criteria model CODAS. Data related to economic stability, efficiency of microeconomic markets, good governance, social development, and environmental factors were collected for each village and analyzed in detail. The results indicated significant differences in the performance of the villages in these criteria. By calculating the average scores and performing necessary normalizations, the comparability and analysis between villages were enhanced. This model showed that the villages of Rahvard, Barghamand, and Imam Vardi Khan were in the best position regarding the criteria for sports tourism related to Bagheh wrestling, while the village of Dahana Ekhlemad ranked lowest in terms of the above criteria.

Conclusion

In this study, it was revealed that sports tourism, particularly in the field of Bagheh wrestling, has positive effects on the economies of villages and helps increase the resilience of villagers. Various components, including economic stability and social development, indicate the positive impacts of this type of tourism. The most significant factors influencing this include access to financial resources, the creation of new jobs, and economic security. Additionally, using the CODAS model, the villages were ranked based on economic, social, and environmental criteria, showing significant differences in their

performance. This model facilitated a better comparison of the status of villages, indicating that some villages are in a better position concerning sports tourism, while others need improvement. Ultimately, the research demonstrated that investment in infrastructure and cultural capacities can strengthen the economic structure and lead to sustainable growth in rural communities.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

Keywords: Economic Resilience, Sports Tourism, Sports Event, Bachukheh Wrestling, Northern Khorasan.

اولیت بندی روستاها به لحاظ اثر گذاری گردشگری ورزشی بر تاب آوری اقتصادی (مطالعه موردی مناطق روستایی شمال خراسان رضوی)

خدیجه بوزرجمهری

دانشیار گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد،
مشهد، ایران

امین فعال جلالی *

دانشجوی دکتری رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده ادبیات و علوم
انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

چکیده

گردشگری ورزشی به عنوان یکی از اشکال مهم گردشگری راهی موثر در توسعه اقتصادی است. نواحی روستایی شمال خراسان رضوی به دلیل شرایط محیطی، همواره از مشکلات اقتصادی متعددی از جمله تنوع کم فعالیت‌ها، درآمد کم، نبود شغل مناسب و... رنج می‌برند. اما این منطقه به لحاظ فرهنگی بسیار غنی بوده و به عنوان مهد کشتی باجوچه شناخته می‌شود که ریشه در فرهنگ و قومیت آنان دارد. با توجه به استقبال فراوان، توجه به این رویداد ورزشی می‌تواند نقش مهمی در توسعه و بهبود وضعیت اقتصادی منطقه داشته باشد. هدف این پژوهش شناخت اثرات گردشگری ورزشی رویداد محور در افزایش تاب آوری اقتصادی نواحی روستایی است. این بررسی با روش پیمایشی و توصیفی-تحلیلی به انجام رسید. داده‌های مورد نیاز در قالب پرسشنامه بین ۱۱ روستای شمال خراسان رضوی گردآوری و با استفاده آمار توصیفی و استنباطی و همچنین روش رتبه بندی کوداس، مورد تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش ۵ مولفه استاندارد برای سنجش اثر گذاری گردشگری اقتصادی بر تاب آوری اقتصادی استفاده شد و بنا به اهمیت مولفه‌ها در روستاها با استفاده از نظرات کارشناسان امتیازبندی شدند که به ترتیب امتیازها شامل حکمرانی خوب (۰/۳۲۶)، توسعه اجتماعی (۰/۳۲۵)، کارایی بازارهای اقتصاد خرد (۰/۱۹۲)، عوامل محیطی (۰/۱۲) و ثبات اقتصاد (۰/۰۳۶) می‌باشد. یافته‌ها نشان دهنده اهمیت گردشگری ورزشی در افزایش تاب آوری اقتصادی می‌باشد. به گونه‌ای که میانگین مولفه‌های کارایی بازارهای اقتصاد خرد ۴، عوامل محیطی ۳/۹۴، توسعه اجتماعی ۳/۸۷، ثبات اقتصاد ۳/۵۹ و حکمرانی خوب ۳/۳۶ می‌باشد. نتایج رتبه بندی روستاها در مدل کوداس نشان می‌دهد که

روستای “زهورد” با کسب بالاترین امتیاز ۱/۶۱ به‌عنوان پیشرو در تأثیرات اقتصادی گردشگری، و روستای “برغمند” با امتیاز ۱/۱۴۰ در مقام دوم و “امام وردی‌خان” با امتیاز ۱/۳۱۲ در مقام سوم قرار دارند.

کلیدواژه‌ها: تاب‌آوری اقتصادی، رویداد ورزشی، شمال خراسان، کشتی باچوخه، گردشگری ورزشی

آماده انتشار

مقدمه

توسعه اقتصادی، فرآیندی است که در آن دولت‌ها و جوامع با شناسایی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود، به دنبال خلق فرصت‌های جدید و ایجاد تحول در اقتصاد هستند (فخرقاضی و همکاران، ۱۴۰۱) که تنها به بهبود وضعیت اقتصادی محدود نمی‌شود، بلکه بستری برای مقابله با چالش‌های اقتصادی و رفع مشکلات ساختاری فراهم می‌کند (Watson & Deller, 2022). توسعه اقتصادی یک مفهوم چندبعدی است که تغییرات اساسی در ساختار اقتصادی، از جمله رونق تجارت، افزایش بهره‌وری، کاهش فقر و نابرابری، اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری را شامل می‌شود و هدف اصلی این است که مشکلات اقتصادی را در سطح جوامع به حداقل برساند (Cellini & Cuccia, 2015). روستاها نیز به عنوان بخش مهمی از سکونتگاه‌های انسانی، از مسائل اقتصادی جدا نیستند و امروزه با چالش‌های متعددی روبرو هستند. بخشی از مشکلات اقتصاد روستایی نتیجه اجتناب ناپذیر صنعتی شدن و توجه فزاینده به نواحی شهری است که این معضل حتی در بسیاری از کشورهای توسعه یافته نیز مشاهده می‌شود (Ibanescu et al, 2023). کشور ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده، بطوریکه بررسی‌های تاریخی نشان دهنده آن است که از زمان اصلاحات ارضی نسبت جمعیت روستایی از ۶۸/۶ درصد (در سال ۱۳۳۵) به ۳۱/۴ درصد (در سال ۱۳۹۵) کاهش یافته که این در نتیجه افزایش شکاف توسعه بین مناطق شهری و روستایی، و برخورداری از زندگی بهتر در شهرها، بوده است (سالنامه آماری، ۱۳۹۸).

مطالعه حاضر بر افزایش تاب‌آوری اقتصادی ساکنان روستایی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی و ورزشی موجود در این مناطق تأکید دارد. در این راستا، برخی از رویدادهای ورزشی محلی که در مناطق روستایی برگزار می‌شوند و عموماً ریشه در تاریخ و فرهنگ دارند، در قالب گردشگری ورزشی قرار می‌گیرند. این رویدادها به عنوان یک پتانسیل جذاب و مهم در توسعه گردشگری تلقی می‌شوند (محمدی و عوضی دارنجانی، ۱۴۰۳). آنها نه تنها به پایداری و حفظ فرهنگ کمک می‌کنند، بلکه با جذب گردشگران برای تماشای این رویدادها، رونق اقتصادی روستاها را نیز به همراه دارند (اندام و همکاران، ۱۳۹۲). امروزه به

دلیل پیچیدگی‌ها و چالش‌های مختلفی که مناطق روستایی کشور با آن مواجه هستند، تقویت تاب‌آوری اقتصادی با تاکید بر قابلیت‌ها و پتانسیل‌هایی فرهنگی از نیازهای اساسی این نواحی است (Durkin & Wise, 2017).

بر اساس داده‌های سالنامه آماری در دوره‌های مختلف، بالاخص از سال ۶۵ به بعد، رشد جمعیت روستایی منفی شده است. به عنوان مثال، در دوره ۷۵-۸۵، رشد منفی ۰/۴ درصد و در دوره ۸۵-۹۵، رشد منفی ۰/۶ درصد بوده است (مرکز آمار، ۱۴۰۲) که نشان‌دهنده مهاجرت گسترده به شهرها برای دستیابی به فرصت‌های شغلی و درآمد و فرار از مشکلات اقتصادی روستایی است.

از نظر وضعیت بیکاری، بسیاری از روستاهای خراسان رضوی با نرخ بالای بیکاری (۷/۱ درصد) مواجه‌اند، که عمدتاً ناشی از تنوع کم شغلی است (سالنامه آماری، ۱۴۰۲). مشاغل رایج در این مناطق شامل کشاورزی، دامداری، و صنایع دستی است، اما این فعالیت‌ها به دلیل بهره‌وری پایین، محدودیت منابع آبی، و نبود بازار مناسب، درآمد ناچیزی (اغلب کمتر از میانگین شهری) ایجاد می‌کنند (سالنامه آماری، ۱۴۰۲). این مشکلات، همراه با نابرابری در توزیع درآمد و کمبود زیرساخت‌های اقتصادی، منجر به فقر و مهاجرت شده و اقتصاد روستایی را تضعیف کرده است (مرکز آمار، ۱۴۰۲). اما روستاهای این منطقه با توجه به قدمت بالای سکونت به لحاظ فرهنگی بسیار غنی هستند و با بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی بومی همچون آداب و رسوم و رویدادهای محلی مانند ورزش‌های سنتی در قالب فعالیت‌های گردشگری، می‌توان راهکارهای مؤثری برای توسعه پایدار این مناطق طراحی کرد (اسعدی و جباری، ۱۴۰۰). بهره‌گیری از منابع فرهنگی و ورزش‌های بومی مناطق روستایی، به عنوان ظرفیتی پایدار، می‌تواند راهکاری مؤثر برای ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش تاب‌آوری اقتصادی باشد و به توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاها کمک کند (Poczta & Malchrowicz, 2018). در این پژوهش، تمرکز اصلی بر نقش ورزش‌های بومی مانند کشتی باچوخه است. این ورزش نه تنها بخشی از هویت فرهنگی مردم شمال خراسان محسوب می‌شود، بلکه ظرفیت بالایی برای جذب گردشگر و ایجاد اشتغال دارد. کشتی باچوخه، به عنوان یکی از برجسته‌ترین ورزش‌های محلی، می‌تواند به ابزاری برای ترویج

هویت فرهنگی و ایجاد درآمدهای پایدار در روستاها تبدیل شود. این رویکرد، علاوه بر تقویت اقتصاد محلی، باعث افزایش همبستگی اجتماعی و مقابله با چالش‌های اقتصادی نیز می‌گردد.

برگزاری مسابقات قهرمانی استانی و کشوری کشتی پهلوانی باچوخه در مناطق شمالی استان خراسان رضوی، نه تنها یک رویداد ورزشی مهم است، بلکه فرصتی بی‌نظیر برای تقویت تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی جوامع روستایی این منطقه محسوب می‌شود. گردشگری ورزشی، به ویژه در حوزه ورزش‌های بومی و سنتی مانند کشتی باچوخه، می‌تواند نقش اساسی در افزایش مقاومت اقتصادی روستاها در برابر بحران‌های اقتصادی و اجتماعی ایفا کند. کشتی باچوخه که ریشه در تاریخ و فرهنگ مردم شمال خراسان دارد، در حال حاضر به عنوان یک فرصت ارزشمند برای تنوع‌بخشی به منابع درآمدی روستاها شناخته می‌شود.

در بسیاری از روستاهای این خطه، کشتی باچوخه چیزی فراتر از یک ورزش است؛ این سنت دیرینه، در کنار کشاورزی و دامداری، به روستاییان هویت می‌بخشد و گردشگران و بازدیدکنندگان بسیاری را به سوی خود جذب می‌کند. باچوخه نه تنها شور و نشاط را به جامعه تزریق می‌کند و همبستگی را میان اهالی روستا مستحکم می‌سازد، بلکه با جذب گردشگر همچون یک موتور محرک اقتصادی، مسیرهای نوینی را برای ایجاد شغل‌های پایدار پیش روی جوانان می‌گشاید. توسعه گردشگری و افزایش تاب‌آوری اقتصادی از دریچه کشتی باچوخه یعنی روستاها می‌توانند با بهره‌گیری هوشمندانه از این گنجینه ورزشی، قدرت خود را در برابر تهدیدات و نوسانات اقتصادی افزایش دهند و به ویژه در فصل‌هایی که کشاورزی رونق چندانی ندارد، درآمدی پایدار داشته باشند. رونق گردشگری ورزشی نیز فرصت‌های بی‌نظیری را برای آموزش و ارتقای مهارت‌های جوانان روستایی، به ویژه در بخش‌های خدماتی و ورزشی، فراهم می‌آورد. این امر می‌تواند به توسعه و تنوع فعالیت‌های اقتصادی در روستاها کمک کرده و سرمایه‌های مالی را از منابع مختلف به روستاها جذب کند. باچوخه، فراتر از یک ورزش سنتی، به جادوی جذب گردشگر در روستاهای شمال خراسان رضوی تبدیل شده است. آمارهای اداره ورزش و جوانان و میراث فرهنگی و

گردشگری نشان می‌دهد که سالانه بین ۵۰۰ هزار تا ۱ میلیون گردشگر برای تماشای این رویداد ورزشی به روستاهای مهد باچوخه سفر می‌کنند. این حجم عظیم گردشگر، نویدبخش رونق اقتصادی در مناطق روستایی است. حال، با توجه به اهمیتی که این ورزش ریشه‌دار در روستاهای شمال خراسان رضوی دارد، این پرسش مطرح می‌شود: برگزاری مسابقات کشتی باچوخه در نواحی روستایی شمال خراسان رضوی تا چه اندازه بر افزایش تاب‌آوری اقتصادی روستاها تأثیرگذار بوده و چه میزان به توسعه و تقویت اقتصاد محلی در طول زمان برگزاری این رویداد ورزشی کمک کرده است؟ این پژوهش، در پی یافتن پاسخ این پرسش کلیدی است. چرا که مرور مطالعات انجام شده پیرامون گردشگری ورزشی نشان دهنده آن است که اغلب مطالعات بیشتر به ورزش‌هایی پرداخته‌اند که ریشه در فرهنگ و قومیت نداشته و همچنین بخش زیادی از این تحقیقات تأثیرات گردشگری ورزشی را بر نواحی شهری بررسی کرده‌اند و مطالعه‌ای که تأثیر گردشگری ورزشی را بر نواحی روستایی مورد بررسی قرار دهد از سوی محقق مشاهده نگردید. انجام این مطالعه می‌تواند تأثیرات ورزش بومی و محلی کشتی باچوخه را که ریشه در فرهنگ ساکنان شمال خراسان دارد را بر توسعه اقتصادی نواحی روستایی نشان دهد.

پیشینه پژوهش

جدول زیر تعدادی از مطالعاتی که پیرامون این پژوهش می‌باشند را نشان می‌دهد. همانطور که مشخص است در رابطه با مبحث گردشگری ورزشی و نقش آن در تقویت اقتصادی مطالعاتی انجام شده که در جدول زیر به چند نمونه از آنها اشاره شده است.

جدول ۱. پیشینه پژوهش در مطالعات انجام شده

نویسنده و سال	عنوان	نتایج	روش کار	حوزه پژوهش
رحمانی و همکاران (۱۳۹۷)	اثرات اقتصادی گردشگری ورزشی در	گردشگری ورزشی منجر به رشد و توسعه پایدار در اقتصاد کشورهای درحال توسعه می‌گردد و با ورود	مروری	اثرات اقتصادی

گردشگری ورزشی		بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری ورزش نرخ بیکاری کاهش یافته و در بلندمدت مزایای بسیاری برای کشور میزبان ایجاد می‌گردد و می‌توان عنوان کرد که سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری ورزشی دارای مزایای بلندمدت و کوتاه مدت است.	کشورهای در حال توسعه با تاکید بر نقش بخش خصوصی	
اثر گردشگری بر تاب‌آوری اقتصادی و اجتماعی	روش کتابخانه ای و میدانی	در بعد اقتصادی با میانگین (۳/۳۴) گردشگری روستایی باعث افزایش تاب‌آوری اقتصادی در روستاهای مورد مطالعه شده و نقش گردشگری در ایجاد تاب‌آوری اقتصادی، مثبت و سازنده ارزیابی می‌شود.	بررسی نقش گردشگری در خصوص تاب‌آوری اقتصادی روستاییان (مطالعه موردی: شهرستان اردبیل)	اولیایی و همکاران (۱۴۰۰)
چالش‌های کسب و کارهای کارآفرینانه گردشگری ورزشی	روش کیفی	نتایج نشان داد که ۱۲ مفهوم و ۷ مقوله، از چالش‌های پیش‌روی توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه گردشگری ورزشی ایران می‌باشد. از چالش‌های شناسایی شده می‌توان به چالش‌های امنیتی، بهداشتی، فرهنگی اجتماعی، منابع انسانی، سیاسی و قانونی، اطلاعاتی و ارتباطی و اقتصادی اشاره نمود.	چالش‌های پیش روی توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه گردشگری ورزشی ایران	حیدری و همکاران (۱۴۰۱)
تأثیر گردشگری ورزشی در ابعاد اجتماعی-اقتصادی	روش کتابخانه ای و میدانی	گردشگری ورزشی دارای نتایج مثبت و منفی است. اثرات مثبت گردشگری ورزشی عبارتند از: تقویت زیرساخت‌ها، افزایش میزان سرمایه‌گذاری مالی، افزایش منافع اقتصادی؛ پایداری شغلی جامعه، افزایش میزان	گردشگری ورزشی و تأثیر اجتماعی-اقتصادی درک شده در کنیا:	Muiruri Njoroge et al (2017)

		درآمدها و بهبود وضعیت اشتغال بوده و اثرات منفی آن عبارتند از: هزینه‌های اقتصادی، تعارضات اجتماعی، افزایش تورم محلی و همچنین افزایش هزینه‌های حمل و نقل در ماکساکوس اشاره کرد.	مورد شهرستان ماکساکوس	
اثر گردشگری ورزشی در توسعه و تاب‌آوری اقتصادی	مروری	رویدادهای ورزشی قایق رانی نه تنها به عنوان محرکی برای بهبود اقتصاد محلی پس از همه‌گیری کووید-۱۹ عمل کرده‌اند، بلکه به عنوان بستری برای ترویج سایر جاذبه‌های گردشگری در منطقه نیز مؤثر بوده‌اند.	گردشگری ورزشی، توسعه منطقه‌ای و تاب‌آوری شهری: تمرکز بر توسعه اقتصادی منطقه‌ای در ناحیه دریاچه توبا	Widianingsih et al (2023)
اثر گردشگری ورزشی در توسعه اقتصادی	مروری	گردشگری ورزشی با جذب گردشگر، ایجاد فرصت‌های شغلی و درآمدزایی برای کسب‌وکارهای محلی، تأثیر مثبتی بر مناطق هدف گردشگری دارد و رویدادهای ورزشی کوچک و بزرگ می‌توانند به طور بالقوه به توسعه اقتصادی منطقه کمک کنند.	گردشگری ورزشی و توسعه اقتصادی منطقه‌ای	Raso & Cherubini (2024)

روش

مطالعه حاضر از نظر روش‌شناسی، توصیفی و تحلیلی می‌باشد. به منظور گردآوری اطلاعات از رویکرد ترکیبی داده‌کاوی آرشیوی و گردآوری داده‌های میدانی استفاده شد. با توجه به ارائه شاخص‌های استاندارد برای سنجش تاب‌آوری اقتصادی توسط بریگولیو و (Briguglio et al, 2008)، برای سنجش اثرگذاری گردشگری ورزشی در تاب‌آوری اقتصادی روستایی در مطالعه حاضر، از این شاخص‌ها استفاده شد و سپس پرسشنامه‌ای با ۲۳

سوال در ۵ مولفه بر اساس مقیاس ۵ ارزشی لیکرت، برای استخراج اطلاعات مورد نیاز از سطح روستاها طراحی گردید. بریگولیو و همکاران در مطالعات خود با عنوان "مفهوم و اندازه‌گیری تاب‌آوری اقتصادی"، در سال ۲۰۰۸ میزان تاب‌آوری را در مجموعه ای از کشورها با استفاده از یک شاخص موزون که اجزای آن در جدول زیر مطرح شده است، بررسی کردند. متغیرهای اثرگذار در پژوهش مورد مطالعه به شرح جدول ۲ تنظیم شده است که به وسیله آنها می‌توان روستاها را به لحاظ وضعیت تاب‌آوری اقتصادی ناشی از توسعه گردشگری ورزشی بررسی کرد.

جدول ۲. پایایی شاخص‌های تاب‌آوری در پژوهش بر اساس مجموعه مطالعات Briguglio, 2008

ابعاد	مولفه	پایایی	شاخص
اقتصادی	ثبات اقتصاد	۰/۸۷	افزایش سرمایه ثابت
			سرمایه‌گذاری خارجی
			تسهیل دسترسی به منابع مالی سرمایه ای از طریق گردشگری ورزشی
			افزایش میزان دارایی‌ها
			کاهش نرخ بیکاری
	کارایی بازارهای اقتصاد خرد	۰/۹۸	تحرك سرمایه
			انعطاف پذیری بازار نیروی کار
			تنوع مهارت‌ها در نیروی کار
			تحرك جغرافیایی نیروی کار
			بهبود بازارهای محصولات روستایی
			بهبود وضعیت اشتغال در روستا
			ایجاد زمینه‌های شغلی جدید در روستا
			توسعه بازارهای محلی خرد
	حکمرایی خوب	۰/۷۱	امنیت اقتصادی
			افزایش میزان پس‌انداز خانوار
			توسعه نهادهای اقتصادی
			افزایش درآمدزایی
	توسعه اجتماعی	۰/۶۸	بودجه دولت برای توسعه ظرفیت‌های فرهنگی در روستا
			دریافت بودجه برای آموزش

کاهش میزان محرومیت روستا			
بهبود فضای برگزاری رویدادهای ورزشی	۰/۸۰	عوامل محیطی	
سرمایه‌گذاری زیرساخت‌های حمل و نقل			
سرمایه‌گذاری در زمینه بهبود محیط روستا			

منبع: و Briguglio et al, 2008 نقل شده در اسعدی و جبّاری، (۱۴۰۰)، محمدی، (۱۴۰۰)، اکبری آرباطان و همکاران، (۱۴۰۱)

در ادامه برای سنجش روایی پرسشنامه از ۱۰ نفر اساتید دانشگاهی، دانشجویان دکتری و متخصصین گردشگری ورزشی نظرخواهی شد و پس از دریافت و اعمال نظرات و پیشنهادات، پرسشنامه مذکور به تایید نهایی رسید. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ سنجش شد که درجه پایایی بسیار خوب می‌باشد. برای اطمینان از روایی محتوایی پرسشنامه، از متخصص ذکر شده دعوت شد تا سؤالات را ارزیابی کنند. شاخص نسبت روایی محتوا (CVR) برای هر سؤال محاسبه شد و تمامی سؤالات با CVR بالاتر از ۰/۶۲ بودند. همچنین، شاخص روایی محتوایی (CVI) بر اساس معیارهای ارتباط، شفافیت، و سادگی سنجیده شد و میانگین CVI کل پرسشنامه ۰/۸۵ به دست آمد، که نشان‌دهنده روایی محتوایی مطلوب است.

جامعه آماری را افرادی تشکیل می‌دهند که ساکن روستاهای مورد مطالعه بودند. بر این اساس از بین ۱۱۵۲۵ نفر که تعداد کل جامعه آماری بودند، تعداد ۲۶۱ نفر از روستاییان به عنوان نمونه با در نظر گرفتن خطای ۰/۰۶ درصد در فرمول کوکران انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها از بین نمونه‌ها در روستا که به صورت غیر تصادفی انتخاب شدند تکمیل گردید. فرایند انتخاب نمونه‌ها به گونه‌ای بود که رویداد ورزشی کشتی باچوخه به نحوی در اقتصاد زندگی آنان تاثیر داشته است.

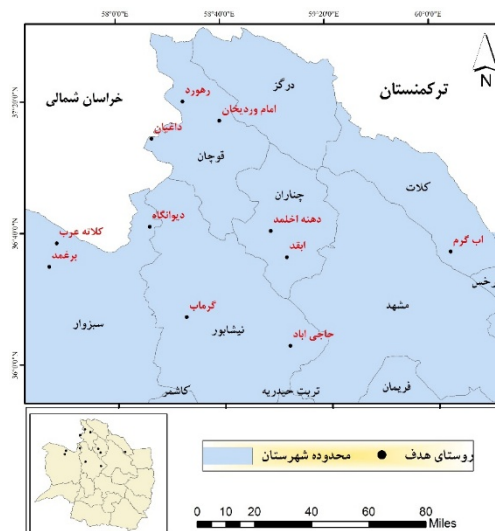
به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به هدف تحقیق که تاثیر گردشگری ورزشی را بر تاب‌آوری روستا مورد سنجش قرار می‌دهد از روش میانگین گیری برای شناسایی وضعیت شاخص‌ها و آزمون میانگین استفاده گردید. همچنین به منظور توصیف ویژگی‌های پاسخ دهندگان از نرم‌افزار آماری SPSS استفاده شده است. در ادامه برای رتبه‌بندی روستاها از

روش کوداس (CODAS) استفاده گردید. این روش یک ابزار تصمیم‌گیری چندمعیاره (MCDM) است که برای رتبه‌بندی گزینه‌ها بر اساس معیارهای مختلف استفاده می‌شود. این روش با محاسبه فاصله‌های گزینه‌ها از نقطه ایده‌آل (مثبت و منفی) و ترکیب آن‌ها، گزینه‌ها را رتبه‌بندی می‌کند. مراحل آن شامل: ۱) تشکیل ماتریس تصمیم با گزینه‌ها و معیارها، ۲) نرمال‌سازی ماتریس، ۳) وزن‌دهی معیارها، ۴) محاسبه فاصله‌های اقلیدسی و از نقاط ایده‌آل، ۵) محاسبه امتیاز نسبی هر گزینه، و ۶) رتبه‌بندی گزینه‌ها بر اساس امتیاز نهایی است.

شمال استان خراسان رضوی یکی از مناطق گردشگرپذیر کشور ایران است که با توجه به پیشینه تاریخی و آداب و رسوم فرهنگی و همچنین شرایط آب و هوایی و اقلیمی خوب آن، جاذبه‌های گردشگری زیادی در نواحی روستایی این بخش از استان قرار دارد. برای این مطالعه روستاهایی انتخاب شده که دارای پتانسیل‌های فرهنگی با تاکید بر گردشگری ورزشی بوده و در ایام مختلف سال در این مناطق رویدادهای ورزشی متعددی برگزار می‌گردد. این روستاها از نظر ویژگی‌های فرهنگی غالباً در چند دسته مختلف قومیتی ترک، کرد و کرمانج هستند که ورزش باستانی و محلی آنها، کشتی باجوخه بوده که ریشه در فرهنگ و نژاد ساکنان منطقه دارد و یکی از مشخصه‌های بارز ساکنان روستاهای شمال خراسان رضوی محسوب می‌شود.

در این مطالعه مجموعاً ۱۱ روستا که در آنها نسبت به سایر روستاهای استان رویداد ورزشی کشتی باجوخه با سبک محلی و سنتی برگزار می‌شود، انتخاب شده که شامل روستاهای رهورد شهرستان قوچان، روستای امام وردی خان شهرستان قوچان، روستای دهنه اخلمد شهرستان چناران، روستای داغیان شهرستان قوچان، روستای برغمد شهرستان جویین، روستای گرماب شهرستان نیشابور، روستای آبگرم شهرستان کلات نادر، روستای دیوانگاه شهرستان خوشاب، روستای کلاته عرب شهرستان جویین، روستای آبقد شهرستان چناران و روستای حاجی‌آباد در شهرستان زبرخان در شهرستان نیشابور می‌باشد. روستاهایی که انتخاب شده‌اند نسبت به سایر مناطق و روستاهای خراسان رضوی، به واسطه فرهنگ و ریشه این ورزش در این مناطق، در بازه‌های زمانی مختلف رویداد ورزشی کشتی باجوخه برگزار

می‌گردد و به همین واسطه تعداد زیادی از گردشگران را برای بازدید این رویداد از نقاط مختلف استان و کشور به خود جذب می‌کند.

شکل ۱. محدوده روستاهای مورد مطالعه

یافته‌ها

از لحاظ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های جمع‌آوری شده، نتایج نشان می‌دهد که ۸۷/۶ درصد پاسخگویان را مردان و ۱۲/۴ درصد را زنان تشکیل می‌دهند که به لحاظ تحصیلات ۳۷ درصد کمتر از دیپلم، ۳۵ درصد دیپلم، ۲۰ درصد لیسانس و ۸ درصد دیگر نیز بالاتر از مدرک لیسانس داشته‌اند. همچنین به لحاظ وضعیت شغلی، ۴۰ درصد افراد (۷۹ نفر) در بخش کشاورزی (زراعت، باغداری)، ۲۰/۶ درصد افراد (۵۲ نفر) در بخش خدمات (صنایع کارگاهی و کارخانه‌ای، فروشگاه، حمل و نقل، دبیر و...) و سایر افراد (۱۳۰ نفر) نیز در کنار فعالیت‌های کشاورزی در سایر مشاغل از جمله دامداری، صنایع دستی، فعالیت‌های خدماتی و... فعالیت داشتند. از نظر سنی حجم زیادی از نمونه‌ها را افراد بین گروه سنی ۳۰ تا ۴۵ سال (حدود ۶۷/۸۱ درصد) تشکیل می‌دهند. همچنین مشخص گردید که حدود ۸۵ درصد از نمونه‌هایی که مورد بررسی قرار گرفتند محل سکونت دائمی شان در روستا بوده

و بنابراین شاهد برگزاری رویدادهای ورزشی در روستاها هستند و سایر افراد (۱۵ درصد) بیشتر در ایام تابستان و بهار ساکن روستا می‌باشند. در این تحقیق باتوجه به ضرورت آمار تقریبی بر اساس مصاحبه با دهیاری، بررسی گزارش طرح هادی روستایی و همچنین اطلاعات شورای روستا و گزارش‌های اخذ شده از هیات بازی‌های بومی و ورزش محلی هر کدام از شهرستان‌های مورد مطالعه، از وضعیت برگزاری کشتی باچوخه در قالب مسابقات و یا جشنواره‌های ورزشی به شرح جدول شماره ۳ به دست آمد که نتایج نشان می‌دهد به طور متوسط در تمامی روستاهای مورد مطالعه در طول سال در برخی از ایام تعطیل و مناسب‌ها، رویداد ورزشی کشتی باچوخه برگزار می‌گردد که باتوجه زمان برگزاری و قرار گرفتن در ایام تعطیلات گردشگران و بازدیدکنندگان زیادی را از نقاط مختلف استان خراسان و همچنین سایر استان‌های همجوار به سمت خود جذب می‌کند. بیشترین تعداد گردشگر در روستای رهورد قوچان به دلیل مهد کشتی باچوخه قوچان قرار دارد که در هر مسابقه حدوداً ۱۰ هزار نفر بازدیدکننده دارد. سایر روستاها نیز به طور میانگین در هر دوره از برگزاری مسابقات؛ بیش از ۱۰۰۰ نفر بازدیدکننده برای تماشای این رویداد ورزشی که در ۱ الی ۳ روز برگزار می‌شود، به روستا سفر می‌کنند. این مسابقات در تمامی روستاها در گود کشتی روستا برگزار می‌شود (اداره ورزش و جوانان، ۱۴۰۴، دهیاری و اعضای شورای روستا، ۱۴۰۴، هیات ورزش روستایی و بازی‌های بومی محلی، ۱۴۰۴).

جدول ۳. مشخصات وضعیت برگزاری کشتی باچوخه در روستاهای مورد مطالعه

شهرست ان	روستاها	تعداد بازیکنان در روستا	بازه زمانی برگزاری مسابقات	میانگین حدودی شرکت کنندگان هر دوره (نف ر)	زیرساخت ها	متوسط زمان برگزار ی هر دوره	فضای برگزار ی	ملاحظات
قوچان	رهورد	۱۰	تعطیلات/ مناسبت‌ها	۱۰ هزار	نامناسب	۳ روز	گود کشتی	دارد

امام وردی خان	۱۰	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۲۰۰۰	نامناسب	۲ روز	گود کشتی	دارد
داغیان	۲۲	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۱۰۰۰	نامناسب	۲ روز	گود کشتی	دارد
دهنه اخلمد	۱۲	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۱۵۰۰	نامناسب	۱ روز	گود کشتی	دارد
آبقد	۱۰	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۱۰۰۰	نامناسب	۱ روز	گود کشتی	دارد
کلات نادر	۱۸	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۱۰۰۰	نامناسب	۱ روز	سوله ورزشی	دارد
خوشاب	۱۰	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۲۰۰۰	نامناسب	۱ روز	گود کشتی	دارد
کلاته عرب	۲۷	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۱۰۰۰	نامناسب	۱ روز	گود کشتی	دارد
برغمند	۵۰	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۲۰۰۰	نامناسب	۲ روز	گود کشتی	دارد
حاجی آبا د	۳۷	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۲۰۰۰	نامناسب	۱ روز	گود کشتی	دارد
نیشابور	۵۴	تعطیلات/ مناسبت‌ها	بیش از ۲۰۰۰	نامناسب	۱ روز	گود کشتی	دارد

منبع: اداره ورزش و جوانان، ۱۴۰۴، دهیاری و اعضای شورای روستا، ۱۴۰۴، هیات ورزش روستایی و

بازی‌های بومی محلی، ۱۴۰۴

نتایج بررسی میانگین‌ها نشان داد گردشگری ورزشی در روستاهای مورد مطالعه اثرات مطلوبی داشته و اقتصاد روستا را تحت تاثیر قرار داده و منجر به افزایش سطح تاب‌آوری روستاییان شده است. همانطور که جدول زیر نشان می‌دهد میانگین تمامی مولفه‌ها بالاتر از سطح متوسط ۳ بوده و بیشترین میانگین به مولفه کارایی بازارهای اقتصاد خرد با مقدار ۴

اختصاص یافته است. از نظر پاسخ دهندگان در مولفه ثبات اقتصادی، که میانگین این مولفه ۳/۵۹ و انحراف میانگین آن ۰/۲۲ است، تا حدودی مطلوب می‌باشد. به این معنا که روستاییان معتقدند رویدادهای ورزشی در ایجاد ثبات اقتصادی روستا تاثیر مثبتی داشته است. رویداد ورزشی کشتی باچوخه باعث افزایش تقاضا برای محصولات و خدمات محلی شده و به رونق بازارهای محلی کمک می‌کند. این رویداد در کنار برخورداری از جاذبه فرهنگی فرصت خوبی برای معرفی و فروش محصولات روستایی به گردشگران است. برگزاری موفق رویدادهای ورزشی نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، مدیریت کارآمد و همکاری بین سازمان‌های مختلف است و به همین دلیل باتوجه به اینکه میانگین حکمرایی خوب به دست آمده در این پژوهش بالاتر از سطح متوسط است، این رویداد ورزشی تا حدودی توانسته است به تقویت حکمرانی خوب در سطح محلی کمک کند. بر اساس مقادیر میانگین توسعه اجتماعی گردشگری ورزشی رویدادمحور می‌توانند باعث افزایش بودجه و سرمایه‌گذاری در راستای توسعه اجتماعی از جمله کاهش محرومیت، آموزش و توسعه فرهنگی در بین روستاییان شوند. در نهایت میانگین ۳/۹۴ برای این مولفه فضاهای محیطی نشان می‌دهد که گردشگری ورزشی رویدادمحور منجر به بهبود وضعیت سرمایه‌گذاری شده است.

جدول ۴. میانگین‌های پژوهش در سطح مولفه‌ها

مؤلفه	میانگین	انحراف میانگین
ثبات اقتصاد	۳/۵۹	۰/۲۲
کارایی بازارهای اقتصاد خرد	۴/۰۰	۰/۱۹
حکمرانی خوب	۳/۳۶	۰/۳۱
توسعه اجتماعی	۳/۸۷	۰/۱۹
عوامل محیطی	۳/۹۴	۰/۱۸

در ادامه به منظور رتبه‌بندی روستاهای مورد مطالعه از نظر معیارهای ثبات اقتصاد، کارایی، بازارهای اقتصاد خرد، حکمرانی خوب، توسعه اجتماعی و عوامل محیطی، با استفاده از نظر کارشناسان و خبرگان به تفکیک هر روستا ابتدا به هر یک از این شاخص‌ها

امتیاز بین عدد ۱ تا ۱۰۰ دادند و سپس رتبه بندی بر اساس مدل تصمیم گیری چندشاخصه کوداس انجام پذیرفت. نتایج جدول زیر پس از امتیازدهی به هر یک از معیارهای مورد بررسی به تفکیک نقاط روستایی به دست آمده که با استفاده از روش خطی نرمال شده است.

جدول ۵. ماتریس نرمال شده

روستا/معیار	ثبات اقتصاد	کارایی بازارهای اقتصاد خرد	حکمرایی خوب	توسعه اجتماعی	عوامل محیطی
رهورد	۱	۰/۹۲۴	۰/۹۷۲	۱	۱
امام وردی خان	۰/۹۳۶	۱	۰/۹۱۷	۰/۹۴۹	۰/۸۰۰
داغیان	۰/۸۵۱	۰/۷۳۹	۰/۹۸۶	۰/۸۴۶	۰/۶۲۱
دهنه اخلمد	۰/۵۳۲	۰/۵۲۲	۰/۵۴۲	۰/۴۴۹	۰/۵۶۸
آبقد	۰/۶۸۱	۰/۴۸۹	۰/۵۶۹	۰/۷۸۲	۰/۴۶۳
آبگرم	۰/۵۷۴	۰/۵۳۳	۰/۸۶۱	۰/۶۷۹	۰/۵۳۷
دیوانگاه	۰/۶۸۱	۰/۷۶۱	۰/۷۲۲	۰/۷۰۵	۰/۵۱۶
کلاته عرب	۰/۵۴۳	۰/۶۹۶	۰/۶۵۳	۰/۹۳۶	۰/۶۲۱
برغمد	۰/۵۲۱	۰/۵۴۳	۰/۵۸۳	۰/۵۷۷	۰/۵۲۳
حاجی آباد	۰/۷۴۵	۰/۶۸۵	۰/۶۵۳	۰/۵۱۳	۰/۶۵۳
گرماب	۰/۴۸۹	۰/۶۷۴	۱	۰/۸۲۱	۰/۵۴۷

باتوجه به اینکه اهمیت معیارها در روستاهای مورد مطالعه یکسان نیست و متفاوت می باشد، لذا با استفاده از روش آنترپی شانون و بر اساس نظرات خبرگان روستایی؛ کارشناسان گردشگری ورزشی و فعالین حوزه گردشگری روستایی به هر معیار وزنی مجزا با توجه به شرایط هر روستا اختصاص یافت.

جدول ۶. وزن معیارهای مورد بررسی

معیار	ثبات اقتصاد	کارایی بازارهای اقتصاد خرد	حکمرایی خوب	توسعه اجتماعی	عوامل محیطی
وزن (W)	۰/۰۳۶	۰/۱۹۲	۰/۳۲۶	۰/۳۲۵	۰/۱۲۰

پس از موزون کردن ماتریس‌های نرمال شده و استخراج داده‌های مربوط به راه حل ایده آل منفی، با استفاده از فرمول زیر انتخاب گزینه بهینه در بین روستاهای مورد مطالعه انجام پذیرفت.

$$h_{ik} = (E_i - E_k) + (\psi(E_i - E_k) \times (T_i - T_k))$$

$$H_{ik} = (E_i - E_k) + (\psi(E_i - E_k) \times (T_i - T_k))$$

مقدار پارامتر Tau آستانه تحملی است که توسط پژوهشگر تعیین می‌شود و در این مطالعه ۰/۰۲ در نظر گرفته شده است. یعنی اگر فاصله اقلیدسی دو متغیر از ۰/۰۲ کمتر باشد مقدار Ψ صفر خواهد بود. وزن نهایی هر گزینه با رابطه زیر تعیین می‌شود:

$$H_i = \sum_{k=1}^n h_{ik}$$

جدول ۷. ماتریس ارزیابی نسبی معیارهای گردشگری ورزشی در روستاهای مورد مطالعه

روست ا/معیار	رهورد	امام ورد ی خان	داغی ان	دنه اخلمد	آبقد	آبگر م	دیوان گاه	کلاشه عرب	برغم د	حاجی آباد	گرما ب
رهورد	۰	۰/۰۲۱ ۰	۰/۰۵۵ ۰	۰/۳۳۴ ۰	۰/۱۹۰ ۰	۰/۱۵۶ ۰	۰/۱۷۲ ۰	۰/۱۰۱ ۰	۰/۲۸۵ ۰	۰/۲۵۳ ۰	۰/۰۶۵ ۰
امام وردی خان	۰/۰۲۱ -۰	۰	۰/۰۳۱ ۰	۰/۲۹۶ ۰	۰/۱۵۸ ۰	۰/۱۲۶ ۰	۰/۱۴۱ ۰	۰/۰۷۴ ۰	۰/۲۴۹ ۰	۰/۲۱۸ ۰	۰/۰۴۰ ۰
داغیان	۰/۰۵۵ -۰	۰/۰۳۱ -۰	۰	۰/۲۴۰ ۰	۰/۱۱۲ ۰	۰/۰۸۴ ۰	۰/۰۹۸ ۰	۰/۰۳۷ ۰	۰/۱۹۷ ۰	۰/۱۶۹ ۰	۰/۰۰۷ ۰
دنه اخلمد	۰/۳۳۴ -۰	۰/۲۹۶ -۰	۰/۲۴۰ -۰	۰	۰/۰۷۹ -۰	۰/۰۸۸ -۰	۰/۰۷۶ -۰	۰/۱۱۲ -۰	۰/۰۲۵ -۰	۰/۰۳۸ -۰	۰/۱۲۲ -۰
آبقد	۰/۱۹۰ -۰	۰/۱۵۸ -۰	۰/۱۱۲ -۰	۰/۰۷۹ ۰	۰	۰/۰۱۷ -۰	۰/۰۰۵ -۰	۰/۰۵۰ -۰	۰/۰۶۶ ۰	۰/۰۴۶ ۰	۰/۰۶۸ -۰

آبگرم	۰/۱۵	۱/۲۶	۰/۸۴	۰/۸۸	۰/۱۷	۰	۰/۱۳	۰/۳۷	۰/۹۱	۰/۶۹	۰/۵۸
دیوانگ اه	۱/۷۲	۱/۴۱	۰/۹۸	۰/۷۶	۰/۰۵	۰/۱۳	۰	۰/۵۶	۱/۲۵	۰/۷۳	۱/۱۷
کلاته عرب	۱/۰۱	۰/۷۴	۰/۳۷	۱/۱۲	۰/۵۰	۳۳۷	۰/۵۶	۰	۰/۵۹	۰/۸۸	۱/۱۲
برغمند	۲/۸۵	۲/۴۹	۱/۹۷	۰/۲۵	۰/۶۶	۰/۹۱	۱/۲۵	۰/۵۹	۰	۰/۵۹	۱/۵۱
حاجی آ باد	۲/۵۳	۲/۱۸	۱/۶۹	۰/۳۸	۰/۴۶	۰/۶۹	۰/۷۳	۰/۸۸	۰/۵۹	۰	۰/۹۹
گرماب	۰/۶۵	۰/۴۰	۰/۰۷	۰/۱۲۲	۰/۶۸	۰/۵۸	۰/۱۱۷	۱/۱۲	۱/۵۱	۰/۹۹	۰

هرچه H/i مقدار بیشتر باشد آن گزینه از اولویت بیشتری برخوردار است. نتایج جدول نشان می‌دهد که روستای رهورد در رتبه اول و روستای دهنه اخلمد در رتبه آخر به لحاظ برخورداری از پتانسیل‌های گردشگری ورزشی کشتی باچوخه قرار گرفته‌اند. کسب رتبه اول روستای رهورد نشان‌دهنده موفقیت و زیرساخت‌های بهتر این روستا در برگزاری مسابقات کشتی باچوخه است که گردشگران و ورزشکاران زیادی را از نقاط مختلف کشور برای تماشای این مسابقات به خود جذب می‌کند.

جدول ۸. محاسبه امتیاز نهایی روستاها به لحاظ اهمیت معیارهای اثرگذاری گردشگری ورزشی بر تاب‌آوری اقتصادی

روستا	فاصله اقلیدسی (Ei)	تاکسی (Ti)	امتیاز H_{ik}	رتبه
رهورد	۰/۲۵۲	۰/۴۸۵	۱/۶۳۱	۱
برغمند	۰/۰۵۰	۰/۰۷۴	۱/۱۴۰	۲
امام وردی خان	۰/۲۳۲	۰/۴۳۹	۱/۳۱۲	۳
حاجی آباد	۰/۰۶۶	۰/۱۲۶	۰/۹۱۸	۴
داغیان	۰/۲۰۳	۰/۳۵۳	۰/۸۵۷	۵
کلاته عرب	۰/۱۷۰	۰/۲۵۵	۰/۲۱۴	۶

۷	۰/۱۰۹	۰/۳۱۶	۰/۱۹۷	گرماب
۸	-۰/۱۸۳	۰/۱۹۹	۰/۱۳۰	آبگرم
۹	۰/۳۱۸	۰/۲۰۷	۰/۱۱۷	دیوانگاه
۱۰	-۰/۴۱۰	۰/۱۲۵	۰/۱۱۲	آبقد
۱۱	-۰/۴۱۰	۰/۰۲۰	۰/۰۲۴	دهنه اخلمد

شکل ۲. مسابقات کشتی باچوخه روستاهای مورد مطالعه

بحث و نتیجه‌گیری (قلم بی لوتوس، سائز ۱۴ پررنگ)

در این مطالعه با توجه به بررسی میانگین شاخص‌های پژوهش، مشخص شد که گردشگری ورزشی در روستاهای مورد مطالعه اثرات مطلوبی بر اقتصاد روستاها داشته و منجر به افزایش سطح تاب‌آوری روستاییان شده است. میانگین تمامی مولفه‌ها بالاتر از سطح متوسط ۳ بوده و بیشترین میانگین به مولفه کارایی بازارهای اقتصاد خرد با مقدار ۴ اختصاص یافته است. از منظر پاسخ‌دهندگان، مولفه‌های ثبات اقتصادی، توسعه اجتماعی و عوامل محیطی نیز میانگین‌های بالایی را نشان می‌دهند که حاکی از تأثیر مثبت گردشگری ورزشی رویدادمحور کشتی باجوخه در ایجاد ثبات اقتصادی، توسعه ظرفیت‌های فرهنگی و آموزشی، کاهش محرومیت و بهبود فضاهای برگزاری رویدادها و زیرساخت‌های حمل و نقل است. به‌طور خاص، تسهیل دسترسی به منابع مالی-سرمایه‌ای، ایجاد زمینه‌های شغلی جدید و امنیت اقتصادی، به عنوان مهم‌ترین عوامل مؤثر در افزایش تاب‌آوری اقتصادی روستاها از طریق گردشگری ورزشی شناخته شده‌اند. در مجموع، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که رویدادهای ورزشی با ایجاد تنوع اقتصادی، افزایش درآمد روستاییان و کاهش وابستگی به منابع درآمدی کشاورزی، نقش مهمی در بهبود ثبات اقتصادی و افزایش تاب‌آوری مناطق روستایی ایفا می‌کنند. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، محیط زیست و توسعه ظرفیت‌های فرهنگی و آموزشی، از طریق گردشگری ورزشی، می‌تواند به تقویت ساختارهای اقتصادی و تسهیل رشد پایدار در جوامع روستایی منجر شود.

همچنین در این تحقیق، به بررسی و رتبه‌بندی روستاها بر اساس معیارهای اقتصادی، اجتماعی و محیطی با استفاده از مدل چندشاخصه کوداس پرداخته شد. داده‌های مربوط به ثبات اقتصاد، کارایی بازارهای اقتصاد خرد، حکمرانی خوب، توسعه اجتماعی و عوامل محیطی برای هر روستا جمع‌آوری و به‌طور دقیق تحلیل گردید. نتایج به‌دست‌آمده نشان‌دهنده تفاوت‌های معناداری در عملکرد روستاها در این معیارها بود. با محاسبه میانگین امتیازات و انجام نرمال‌سازی‌های لازم، قابلیت مقایسه و تحلیل بین روستاها افزایش یافت. این مدل نشان داد که روستاهای رهورد، برغمند و امام وردی خان در بهترین وضعیت به لحاظ معیارهای گردشگری ورزشی کشتی باجوخه و روستای دهنه اخلمد در پایین‌ترین سطح از نظر معیارهای فوق قرار دارند. به‌طور کلی یافته‌ها نشان می‌دهد که گردشگری

ورزشی می‌تواند به عنوان یک عامل مؤثر در بهبود عملکرد اقتصادی و اجتماعی روستاها محسوب شود و ارائه راهکارهای مبتنی بر نتایج این تحقیق، می‌تواند به توسعه پایدار این مناطق کمک نماید.

این تحقیق همچنین در نتایج کسب شده دارای همسویی با منابع کتابخانه‌ای بررسی شده است. در مطالعه موردی، رحمانی و همکاران (۱۳۹۷)، Muiruri Njoroge et al (2017)، Raso & Cherubini (2024) و Widianingsih et al (2023) دریافتند که گردشگری ورزشی محرکی برای رشد و توسعه اقتصادی بوده و سبب افزایش سرمایه در چرخش می‌شود و به دنبال آن اشتغال افزایش یافته و بستری برای فعالیت‌های اقتصادی متنوع در روستا می‌گردد. در این دسته از تحقیقات مشخص شد که نتایج از آن جهت که گردشگری ورزشی در قالب برگزاری رویدادها محرک اقتصاد روستا و منجر به تقویت تاب‌آوری اقتصادی می‌شود، با نتایج تحقیق حاضر مطابقت و همسویی دارند. مطالعات دیگر یعنی اولیایی و همکاران (۱۴۰۰) و Raso & Cherubini (2024) که تاثیر گردشگری را بر روی تاب‌آوری اقتصادی روستایان بررسی کردند این را نشان می‌دهد که توسعه گردشگری منجر به تاب‌آوری مثبت اقتصادی و جذب سرمایه‌های مالی در مقاصد گردشگری می‌شود. مطالعات فوق بیانگر رابطه بین توسعه گردشگری، و تقویت تاب‌آوری اقتصادی است. انکارناپذیر است که این مطالعات ارتباط بین گردشگری ورزشی و توسعه مقصد مورد بررسی قرار داده‌اند، اما تاکنون پژوهشی به صورت مستقیم تاثیر گردشگری رویدادهای ورزشی را بر افزایش تاب‌آوری اقتصادی در نواحی روستایی مورد بررسی قرار نداده است. علاوه بر این مطالعه حاضر از این جهت که با یکی از جدیدترین روش‌های تصمیم‌گیری چندشاخصه بر مبنای معیارهای استاندارد به رتبه‌بندی روستاها از نظر توسعه اقتصادی ناشی از گردشگری ورزشی کرده است، دارای نوآوری می‌باشد.

باتوجه به نتایج به دست آمده پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

- تقویت بازارهای محلی از طریق جشنواره‌های گردشگری ورزشی. برگزاری جشنواره‌های سالانه کشتی باجوخه در روستاهای برتر مثل رهورد و برغمد، همراه با بازارچه‌های محلی برای فروش محصولات روستایی (مثل زعفران، صنایع‌دستی، و غذاهای سنتی). این

جشنواره‌ها می‌توانند با تبلیغات در شبکه‌های اجتماعی و همکاری با آژانس‌های گردشگری، تقاضا برای محصولات محلی را افزایش دهند و شغل‌های جدید ایجاد کنند.

- جذب سرمایه‌گذار برای توسعه زیرساخت‌های ورزشی و اقتصادی

- تقویت همکاری بین‌سازمانی برای بهبود حکمرانی محلی. تشکیل کمیته‌های محلی متشکل از دهیاری‌ها، سازمان میراث فرهنگی، و تشکل‌های ورزشی برای مدیریت رویدادهای کشتی باجوچه. این کمیته‌ها می‌توانند برنامه‌ریزی منسجم‌تری برای رویدادها انجام دهند، از بودجه‌های دولتی (مثل بودجه توسعه فرهنگی) استفاده کنند، و با آموزش مدیران محلی، حکمرانی خوب را در روستاها تقویت کنند.

تمرکز بر توسعه روستاهای با رتبه پایین با الگوبرداری از روستاهای با وضعیت برتر به لحاظ تاثیرپذیری از گردشگری ورزشی رویدادمحور.

تعارض منافع

تعارض منافی وجود ندارد.

سپاسگزاری

این مقاله حامی مادی و معنوی ندارد.

منابع

- اداره ورزش و جوانان خراسان رضوی. (۱۴۰۴). واحد آمار و اطلاعات روستایی.
- اسعدی، میرمحمد، و جباری، گلنوش. (۱۴۰۰). عوامل مؤثر بر تاب‌آوری جامعه گردشگری روستایی در راستای توسعه پایدار (مورد مطالعه: روستاهای هدف گردشگری شهرستان همدان). پژوهش‌های روستایی، دوره دوازدهم، ۴(۴۸)، ۶۸۴ - ۶۹۹. doi: 10.22059/jrur.2021.325604.1646
- اکبری آرباطان، گلنوش، عباسی، رسول، و طالاری، محمد. (۱۴۰۱). شناسایی پیشایندهای تاب‌آوری روبه جلوی کسب و کارهای گردشگری در شرایط تحریم اقتصادی. گردشگری و توسعه، ۱۱(۱)، ۲۵۹-۲۷۶. doi: 10.22034/jtd.2021.266569.2231
- اندام، رضا، مهدی زاده، رحیمه و تقی پور جهرمی، فریده. (۱۳۹۲). بررسی اثرات برگزاری رویدادهای ورزشی بر جامعه میزبان. پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۳(۶)، ۷۳-۸۵. doi: <https://www.magiran.com/p1255435>
- اولیایی، فیروزه و حیدری ساربان، وکیل و ایمانی، بهرام. (۱۴۰۰). بررسی نقش گردشگری در خصوص تاب‌آوری اقتصادی روستائیان (مطالعه موردی: شهرستان اردبیل)، ششمین همایش بین‌المللی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پاک، دانشگاه همدان. doi: <https://civilica.com/doc/1439550>
- حیدری، جعفر، سوادی، مهدی و سایانی، حمید رضا. (۱۴۰۲). شناسایی چالش‌های پیشروی توسعه کسب و کارهای کارآفرینانه گردشگری ورزشی ایران. پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۱۳(۲۵)، ۱۱۵-۱۲۹. doi: 10.22084/smms.2022.23737.2808
- دهیاری و اعضای شورای روستاهای مورد مطالعه. (۱۴۰۴).
- رحمانی، ایرج و نبیونی، ابراهیم و رحمانی، بهاره. (۱۳۹۷). اثرات اقتصادی گردشگری ورزشی در کشورهای در حال توسعه با تأکید بر نقش بخش خصوصی، کنگره ملی تحقیقات بنیادین در مدیریت اقتصاد و حسابداری، تهران. doi: <https://civilica.com/doc/949967>
- فخرقازی، منا، پوررمضان عیسی، و مولایی هاشجین نصراله. (۱۴۰۱). تاب‌آوری اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان آوج در برابر مخاطرات محیطی با تأکید بر زلزله. اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۱۱(۴۱)، ۵۷-۷۶. doi: 20.1001.1.23222131.1401.11.41.4.1

- محمدی، محمدطاها و عوضی دارنجانی، سجاد. (۱۴۰۳). تاثیر برگزاری رویدادهای ورزشی بر جامعه محلی و توسعه منطقه ای: یک مطالعه تحلیلی، نخستین کنگره ملی توسعه پایدار و مسئولیت‌های اجتماعی: چالش‌ها و راهکارها، شیراز.

doi: <https://civilica.com/doc/2169792>

- محمدی، سعدی. (۱۴۰۰). تحلیل و سنجش ارتباط تنوع بخشی اقتصادی با تغییرات سطح تاب‌آوری نواحی روستایی. مطالعه موردی: شهرستان‌های مریوان و سروآباد استان کردستان. مجله

آمایش جغرافیایی فضا، ۱۱(۳۹): ۲۳-۴۴. doi: [10.30488/gps.2021.91923](https://doi.org/10.30488/gps.2021.91923)

- مرکز آمار کشور. (۱۴۰۲). سالنامه‌های آماری.

- هیات ورزش روستایی و بازی‌های بومی محلی. (۱۴۰۴).

- Briguglio, L. (2004). *Economic vulnerability and resilience: concepts and measurements*. University of Malta. Islands and Small States Institute & The Commonwealth Secretariat.

<https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/61293>

- Cellini, R., & Cuccia, T. (2015). The economic resilience of tourism industry in Italy: What the 'great recession' data show. *Tourism Management Perspectives*, 16(1), 346-356. doi: <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2015.09.007>

- Durkin, J., & Wise, N. (2017). *Managing community stakeholders in rural areas: Assessing the organisation of local sports events in Gorski kotar, Croatia*. In Power, construction and meaning in festivals (185-200). Routledge. doi: [Power, Construction and Meaning in Festivals](https://doi.org/10.1016/j.tmp.2012.03.001)

- Gallagher, P. (2005). *The first ten years of the WTO: 1995-2005*. Cambridge University Press. doi: [9780521862158, 0521862159](https://doi.org/10.1016/j.tmp.2012.03.001)

- Ghaderi, Z., & Henderson, J. C. (2012). Sustainable rural tourism in Iran: A perspective from Hawraman Village. *Tourism Management Perspectives*, 2(1), 47-54. doi: <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2012.03.001>

- Ibanescu, B. C., Eva, M., Gheorghiu, A., & Iatu, C. (2023). Tourism-induced resilience of rural destinations in relation to spatial accessibility. *Applied Spatial Analysis and Policy*, 16(3), 1237-1254. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2014.10.018>

- Martin, R., & Sunley, P. (2015). On the notion of regional economic resilience: conceptualization and explanation. *Journal of economic geography*, 15(1), 1-42. doi: <https://doi.org/10.1093/jeg/lbu015>

- Martin, R., & Sunley, P. (2017). *Towards a developmental turn in evolutionary economic geography?* In *Evolutionary economic geography* (8-28). Routledge.

- Muiruri Njoroge, J., Atieno, L., & Vieira Do Nascimento, D. (2017). Sports tourism and perceived socio-economic impact in Kenya: The case of

Machakos County. *Tourism and hospitality management*, 23(2), 195-217. doi: <https://doi.org/10.20867/thm.23.2.9>

- Pocza, J., & Malchrowicz-Moško, E. (2018). Social aspects of running events participation in rural areas—the impact on health and physical activity. *Journal of Education, Health and Sport*, 8(9), 1223-1239. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1423200>

- Raso, G., & Cherubini, D. (2024). The sport tourism and regional economic development: A systematic review. *Scientific Journal of Sport and Performance*, 3(1), 108-121. DOI: <https://doi.org/10.55860/JKWX7277>

- Scott, M. (2013). Resilience: a conceptual lens for rural studies?. *Geography compass*, 7(9), 597-610. <https://doi.org/10.1111/gec3.12066>

- Tompkins, J. A. (2007). 4 Steps to Business Resilience. *Industrial Management*, 49(4), 14-18.

- Watson, P., & Deller, S. (2022). Tourism and economic resilience. *Tourism Economics*, 28(5), 1193-1215. <https://doi.org/10.1177/1354816621990943>

- Weligodapola, M. (2022). *Resilience and growth of small enterprises in post-conflict economy*. Sheffield Hallam University (United Kingdom).

- Widianingsih, I., Abdillah, A., Herawati, E., Dewi, A. U., Miftah, A. Z., Adikancana, Q. M., ... & Sasmono, S. (2023). Sport tourism, regional development, and urban resilience: a focus on regional economic development in Lake Toba District, North Sumatra, Indonesia. *Sustainability*, 15(7), 5960. <https://doi.org/10.3390/su15075960>

References In Persian

- Akbari Arbatani, G., Abbasi, R., & Talari, M. (2022). Identifying the antecedents of forward resilience in tourism businesses under economic sanctions. *Tourism and Development*, 11(1), 259-276. doi: [10.22034/jtd.2021.266569.2231](https://doi.org/10.22034/jtd.2021.266569.2231)

- Andam, R., Mahdizadeh, R., & Taghipour Jahromi, F. (2013). The effects of hosting sporting events on the host community. *Contemporary Research in Sports Management*, 3(6), 73-85. doi: <https://www.magiran.com/p1255435>

- Asadi, M., & Jabari, G. (2021). Factors affecting the resilience of rural tourism community in order to sustainable development (Case study: tourism target villages of Hamadan city). Pazhooeshhaye Roostae. *Rural Research*, 12(48), 684-699. doi: [10.22059/jrur.2021.325604.1646](https://doi.org/10.22059/jrur.2021.325604.1646)

- Fakhreghazi, M., Pourramezan, E. Molaei Heshjin, N. (2023). Economic Resilience of Rural Settlements in Avaj County against Environmental Hazards with Emphasis on Earthquake. *Journal of Space Economics and Rural Development*, 11(41), 57-76. doi: [20.1001.1.23222131.1401.11.41.4.1](https://doi.org/20.1001.1.23222131.1401.11.41.4.1)

- Heydari, J., Savadi, M., & Saybani, H. R. (2023). Identifying the challenges facing the development of entrepreneurial sports tourism businesses in Iran.

- Pazhooeshhaye Moaser dar Modiriyat-e Varzeshi. *Contemporary Studies in Sports Management*, 13(25), 115-129. doi:10.22084/smms.2022.23737.2808
- Khorasan Razavi Sports and Youth Department. (2025). Khorasan Razavi.
 - Mohammadi, M., & Avazi Daranjani, S. (2024). *The Impact of Hosting Sporting Events on the Local Community and Regional Development: An Analytical Study*. The First National Congress on Sustainable Development and Social Responsibilities: Challenges and Solutions, Shiraz. doi: <https://civilica.com/doc/2169792>
 - Mohammadi, S. (2021). Analyzing and measuring the relationship between economic diversification and changes in the resilience level of rural areas: A case study of Marivan and Sarvabad counties in Kurdistan province. *Geographical Space Planning Journal*, 11(39), 23-44. doi: [10.30488/gps.2021.91923](https://civilica.com/doc/2169792)
 - National Statistics Center. (2025). *Statistical Yearbooks*.
 - Oliaei, F., Heidari Sarban, V., & Imani, B. (2021). *Investigating the role of tourism in the economic resilience of rural residents (Case study: Ardabil County)*. 6th International Conference on Tourism, Geography and Clean Environment, Hamedan, Iran. doi: <https://civilica.com/doc/1439550>
 - Rahmani, I., Nabiouni, E., & Rahmani, B. (2018). *Economic effects of sports tourism in developing countries with emphasis on the role of the private sector*. National Congress of Basic Research in Management, Economics and Accounting, Tehran, Iran. doi: <https://civilica.com/doc/949967>
 - Rural Sports and Local Indigenous Games Committee (2025).
 - Village head and council members of the villages studied. (2025).